



Tờ ng Ni m

Đ c Ông Nguy n Văn L p

Ch Nh t, 19.12.2010 v a qua có m t bu i H p M t c a các Anh Ch Th Nhân Nam CA t i Nhà hàng "Mình i" mà ch nh n là Nh c sĩ/Ca sĩ Di u H ng, cũng là m t Th Nhân. T ch c vào ngày cu i tu n này cũng là đ tờ ng ni m Đ c Ông Nguy n Văn L p, c Vi n tr ng Vi n ĐHĐL. Tôi là m t h u sinh, ch a đ c vinh d di n ki n Ng ài lúc sinh th i. Năm tôi vào d y thì Vi n Tr ng là Linh M c Lê Văn Lý. Nh ng cách đây 7 năm, H i Tr ng H i Th Nhân Nam CA, TS Tr n Văn L ng, có m i tôi d bu i gi i thi u t p sách "Tờ ng Ni m Đ c Ông Nguy n Văn L p" do quý Anh Ch Th Nhân Paris th c hi n. Sau đây là bài phát bi u c a tôi vào d p đó, xin g i i đ chia s cùng Quý Anh Ch x a, cũng g i là th p m t n n h ng h ng v Đ c Ông nh n ngày gi năm nay.

NVS.

Kính th a quý v Giáo S ,

Kính th a quý v quan khách,

Cùng các anh chị Thưa Nhân quý mến,

Trước hết tôi xin có lời cảm ơn anh Trần Văn Lập cùng tất cả các anh chị Thưa Nhân trong Ban biên tập và giới thiệu tập sách Tạp chí Ngôn ngữ và Văn học ngày hôm nay đã có nhã ý mời tôi đến tham dự và phát biểu một đôi lời nói về nội dung tập sách mà tôi nghĩ chắc là một sự quý giá đã có trong tay. Và qua các anh chị cho tôi gửi lời cảm ơn đến các anh chị Thưa Nhân Paris đã có công sưu tập những bài viết thật súc tích và cảm động do rất nhiều câu giáo sư và sinh viên Việt Nam ở Học Đà Lạt trên đây đã đóng góp để thành hiện tại tập Tạp chí Ngôn ngữ và Văn học nhân ngày giỗ của Ông Nguyễn Văn Lập.

Kính thưa quý vị,

Gần đây anh Trần Văn Lập có e-mail cho tôi nói rằng sự có mặt buổi ra mắt cuốn Tạp chí Ngôn ngữ và Văn học của ông Nguyễn Văn Lập những anh chị nói là chưa đến ngày. Cuộc tụ họp qua anh Phạm Minh Tiến ghé lời nhà đưa cho tôi một cuốn, song vì bận công việc dầy đặc trong những tháng cũng nghĩ là chưa đến ngày ra mắt sách nên tôi cũng chưa vội đi. Sáng hôm qua (Thứ bảy, 22.03.2003) chợt nhớ đến việc ra mắt sách, tôi gửi điện thoại cho anh Lập với ý định là sẽ giới thiệu anh một người bạn cùng học Trường Pellerin, Huế với tôi trên đây là anh Nguyễn Lý Trường, cựu Dân Biểu Huế, vốn là một nhà nghiên cứu sâu sắc, chắc chắn sẽ có nhiều điều thú vị đáng cho chúng ta lắng nghe về Ông Nguyễn Văn Lập, người đã từng làm cả hai công tác mặt trận và giáo dục trong nhiều năm tại Huế, không ngờ được anh cho biết là buổi ra mắt sách sẽ được tổ chức vào chiều hôm nay. Nhờ vậy giờ này tôi mới có cái duyên được ở đây để phát biểu một đôi điều suy nghĩ thô thiển về vấn đề tinh thần và giáo dục khi kính viếng qua đời này.

Vào năm 1973 với một buổi họp giới thiệu của một giáo sư cũ học của Việt Nam, tôi được Giáo sư Khoa Trường Văn Khoa Nguyễn Khắc Dụng mời phụ trách lớp Ngữ Âm Học và Âm Vokal Học (English Phonetics and Phonology) bắt đầu từ niên khóa 1973-1974, được thuê dạy một số lớp Anh Văn của Trường Chính Trị Kinh Doanh, lúc bấy giờ do Giáo sư Phó Bá Long làm Khoa Trường. Vào thời điểm đó, Cha Nguyễn Văn Lập đã thôi làm Viện Trưởng, do đó tôi đã không được cái vinh dự đến thăm Cha, và cho đến khi Cha mất ngày 19.12.2001 tại Việt Nam tôi cũng chưa được gặp Cha lấy một lần. Cũng như mọi người khác, đến với tôi Cha là một bậc tiền bối "văn khố thanh bệ kiến khố hình." Vâng, phải nói rõ ràng như vậy cho nó chính danh. Những qua sự tiếp xúc trực tiếp với các giáo sư đàn anh của tôi hiện đang có mặt quanh đây, cũng như qua gần 14 năm sinh hoạt gần gũi với các anh chị Thưa Nhân Nam CA tôi đã được nghe, được đọc không biết bao nhiêu là giai thoại thú vị Cha Lập cũng như những xôn xao, ca ngợi và công đức của Cha, với lý tưởng giáo dục Thưa Nhân mà Cha đã để lại cho đời.

Bây giờ đức chúa con Tổng Ng Niệm, tôi lại đức ôn lại những ca ngợi, xưng tụng và công đức của Cha. Giáo Sĩ Nguyễn Cao Hách gọi Cha là vị lãnh đạo tinh thần cao cả. Đấng vị Giáo Sĩ Vũ Quốc Thúc, Cha là một nhân vật siêu việt, gia trưởng của đời gia đình Thánh Nhân. Giáo Sĩ Nguyễn Khắc Đồng ngợi tôn vinh Cha là Thánh Thiên Thánh Nhân. Giáo Sĩ Lê Hữu Mục khen ngợi đức Cha là một người Cha nhân lành, có những việc làm và những tính tốt có thể nói là siêu phàm. Giáo Sĩ Trần Long cho rằng Cha là hiện thân của lòng nhân. Còn Giáo Sĩ Ngô Đình Long thì nghĩ về Cha như một thiên thần giáng đời cánh che chở cho cái thế giới nhỏ bé, thanh bình của Giáo Sĩ trong thời gian Đà Lạt. Và còn bao nhiêu một xưng tụng, vinh danh Cha của các Giáo Sĩ khác nữa. Những việc và của quý về giáo sĩ, đức của người, tiếp xúc những xuyên suốt Cha, những những xét của quý về họ là chính xác, tôi không lý gì làm ngược nhiên. Đấng tôi muốn nói đến đây là cung cách xưng tụng Cha của các con sinh viên Viện Đấng Học Đà Lạt đức vị Cha.

Kính thưa quý vị,

Xã hội Việt Nam là một xã hội tình, con người Việt Nam rất giàu tình cảm, và ngôn ngữ Việt Nam cũng rất phong phú trong cung cách xưng hô,

không phải chỉ có ba ngôi: tôi/chúng tôi; anh, các anh/chị, các chị; nó/chúng nó như trong ngôn ngữ tây phương như tiếng Anh, tiếng Pháp. Vì thế mà chỉ nghe qua cách xưng hô và giọng nói là chúng ta có thể biết ngay đức cái quan hệ giữa người nghe và người nói nó đem đà, thêm thì tốt đẹp hơn nữa.

Tôi xuất thân từ Tổng Ng Dòng của các Freres Jean Baptiste de la Salle, và từ Tổng Ng Pellerin, Hu ngày xưa chúng tôi cũng có Cha Sĩ là Linh Mục Nguyễn Văn Thích. Cho nên trong cách xưng hô, nếu gọi Cha Lấp là Cha Viện Tổng Ng, Linh Mục Viện Tổng Ng, hay gọi Cha là Người (viết hoa), Ngài, Thầy tu, Tu sĩ, Ông C, hay sau này là Đức Ông, tôi cũng đều thầy dạy đức tất cả sự cung kính, tôn trọng đức vị vị một vị lãnh đạo tinh thần đã trở nên đức hiện thân cho Chúa như Cha. Những đức vị những anh chị Thánh Nhân của sinh viên của Cha thì như vậy hình như cũng còn chưa.

Do cái tình quan rất chi là đức đáo, đức biết có một không hai giữa Cha và các con sinh viên của Cha, các anh chị còn gọi Cha bằng những danh xưng khác nhau mà người ngoài Viện khó hình dung ra thì sao lại thêm thì đẹp hơn nữa. Có thể nói không ngoa là một sự lạ lùng các bài viết

cả các anh chị Thụ Nhân trong cuộc Tổng Niệm này đều duy nể c m t, không phải là những người t c m t cả khổ đau, t c lu, mà là những người t c m t cả chan ân tình, ph n nh lòng biết n chân thành cả những người con trung hiếu như anh Nguyễn Đình C n đã như như : “Cha ơi, con không còn viết đ c n a, vì con đã không c m đ c n c m t như th ng Cha.” Những đ c làm sao không buồn ngủi, xúc đ ng tr c nh ng bi u l tình c m phát xu t t đáy lòng người viết như vậy!

Các anh chị g i Cha là l ng s (Lê Đình Thông), là t ph (Tr n Văn L ng), là b c Th y, là người cha nhân ái, nhân h u, tài ba, đáng kính, là người công chính, c i m , rộng rãi, nhân cách tuyệt vời khi n người khác phải kính tr ng, tuy nhiên v n g n g i v i m i người (Nguyễn Thế Hoàng), là s gi c a bác ái, c a lòng khoan dung, là m t ông th y vô cùng s ng đ ng trong những bài h c v tin yêu, v cách s ng (Ph m Th Phong Nhã), m t người cha khó có đ ch đ di n t , đ l i đ t lòng biết n (Bùi Anh Th), là m t ân nhân, bi u t ng c a bao dung, v tha, c a tình người, không biên giới, không phân biệt, người đã bi n Vi n Đ i H c Đà L t thành m t thiên đ ng giáo đ c êm đ m (T ng N M ng Hoa), n i đây ai thi u Cha cho, ai c n Cha đ n (Nguyễn Quang Tuy n), là người đã truy n đ t đ c cái đ o lý làm người và cách c x v i nhau trong cuộc s ng (Nguyễn Tổng C m), là người cha và nhà giáo đ c ki t xu t (Lê Đình Thông), là người cha già Vi t Nam giàu nh t th gi i vì thành qu tr c ti p c a n l c giáo đ c và lý t ng tr ng người (L u Văn Dân), là nhà giáo đ c có nhân cách và phong đ c a c a những bậc th y c a muôn đ i, có phong cách c x c a thánh nhân (Ph m Chí Thành).

Công cha nghĩa m n th y ...

C x đúng v i tinh th n “tôn s tr ng đ o” trong văn hoá Vi t Nam, trong những năm cu i đ i c a Cha, các anh chị Thụ Nhân t kh p n i trên th gi i đã chung nhau xây c t cho Cha m t ngôi nhà tình nghĩa đ Cha an đ ng tu i già, và đ n khi Cha m t tháng 12 năm 2001, các anh chị đã t ch c đám tang cho Cha v i đ y đ l nghi c truy n c a Vi t Nam như những người con hiếu th o, m t đám tang mà theo l i anh Ph m Văn Bản t Hoa K v thăm Việt Nam đã ghi nh n là đã làm cho giáo dân Bình Tri u ph i ng c nhiên “ch a có ông th y nào m t mà h c trò t i đông như vậy.”

Kính th a quý v ,

Đ y là chân dung s ng đ ng c a Cha Vi n Tr ng Nguyễn Văn Lp. Cha không có h c v cao như Cha Lê Văn Lý, người k nhi m Cha. Cha cũng không ph trách m t b môn nào trong các phân khoa thu c Vi n Đ i H c Đà L t trong suốt m i năm làm Vi n Tr ng. Những Cha lãnh

đo và quôn trẻ Việ n Đệ i Hợ c Đà Lữ t vớ i mớ t bớ n lĩn đợ y tợ tin. Cha đợ biợ t đợ n mớ i nợ lợ c nuôi đợ đợ ng mớ t lý tợ đợ ng giáo đợ c thợ c tợ và phờ hợ p vớ i nhu cợ u cợ a đợ t nợ đợ c Việ t Nam trong nhợ ng năm chuyợ n tiợ p cợ a thợ p niệ n 1960, đợ là lý tợ đợ ng “trợ ng ngợ đợ i.” Nhợ ng đợ c đợo hợ n cợ là trong mớ t thợ p niệ n nhiợ u biợ n đợ ng cợ a Miệ n Nam, và hoặ n cợ nh bợ c biợ t cợ a Việ n Đệ i Hợ c Đà Lữ t trong nhợ ng năm đợ u mớ i phợ t rợ n, sĩ sợ sinh việ n còn ít, mớ i cợ chợ còn đợ ng tợ ng bợ đợ c hỡ n thợ n, và vớ i nhợ ng đợ c tợ n bợ m sinh hiợ n hợ u, vợ tha, vớ i mớ t lòng tin không gợ lay chuyợ n nợ i nợ i tợ ng mớ i con ngợ đợ i cợ thợ sợ ng quặ n Cha, Cha đợ cợ thợ thi thợ tài năng chặ m lo quôn trẻ Việ n nhợ chặ m lo cho mớ t đợ i gia đỡ n cợ đợ ng con trong mớ t xợ hợ i còn lợ m nghợ n, lợ c hợ u.

Nhợ trên tợ đợ nĩ, xợ hợ i Việ t Nam vớ n là mớ t xợ hợ i luờ n luờ n nhợ vợ lý mà nợ ng vợ tỡ n. Và Cha Nguyễn Văn Lữ p đợ biợ t đợ u hợ n cợ viợ c cợ a Việ n, đợ i xợ vớ i giáo sợ cũn nhợ sinh việ n cợ a Việ n bợ ng tỡ n, vớ i tợ t cợ lòng tin yợ, thợ đợ ng mớ n cợ a mỡ n. Chợ n ta hợ n ghe Cha bợ tợ quặ n đợ m giáo đợ c cợ a Cha:

“...Tợ đợ u khiợ n Việ n bợ ng trợ t m tợ: thợ đợ ng yợ tợ n tỡ n, trặ n đợ u tợ n tỡ n cho sinh việ n, cợ vợ tỡ n thợ n lợ n vợ t chợ t, làm cho các sinh việ n cợ thợ hợ c hợ n đợ đợ c thợ i mợ i.”

“Không mớ t em nào xợ hợ i gợ i đợ n cho tợ phợ i bợ hợ c vớ thiợ u tợ n. Rợ i vợ phợ đợ ng đợ n sợ ng, viợ c ă n uợ ng trên Đà Lữ t cợ n phợ i đợ y đợ hợ n nhợ ng chợ khợ c. Tợ cũn kiợ m cách lo cho đợ đợ c, làm cho đợ i sợ ng sinh việ n cợ thợ i mợ i mợ i cợ thợ hợ c tợ p đợ đợ c. Và nhợ đợ gợ a sinh việ n và tợ cợ mớ t tỡ n nghợ a con đợ c biợ t. Tỡ n nghợ a đợ kợ dợ i cho đợ n ngợ y hợ m nay.”

Kỡ n thợ a quợ vợ,

Tợ trợ cợ nguyên đợ n trong Di Ngợ n cợ a Cha và gợ nguyên hai chợ “hợ m nay” mợ c dù Cha đợ qua đợ i, vớ cái cợ ng viợ c các anh chợ Thợ Nhặ n Paris đợ làm và sợ cợ mớ t cợ a đợ ng đợ o cợ a chợ n ta tợ i đợ y hợ m nay cũn là trong tỡ n nghợ a đợ. Nợ chỡ n là cái mợ chợ ngợ n tỡ n cợ m đợ gợ n bó tợ t cợ các cợ u giáo sợ và anh chợ sinh việ n Thợ Nhặ n tợ khợ p nợ i trên thợ gợ i vớ i nhau nhợ mớ t đợ i gia đỡ n.

Đợ kợ t thợ c tợ xin mợ đợ n tỡ n mớ t chợ c trong mớ t bợ vớ thuợ t mà theo tợ đợ ng trợ n do năm vợ vớ sợ sau khi thợ n tài xuợ ng nũ i, đợ chu du khợ p thợ n đợ thợ thợ c và hợ c hợ i, sau vợ ngợ i lợ i vớ i nhau làm mớ t bợ quợ n liệ n khợ c cợ năm đợ n, mợ i vớ sợ mớ t đợ n. Đợ là bợ

Quý Trung Trích Yếu của Thiệu Lâm Đương Lang, còn có tên là Trích Yếu Quý, 152 chiêu. Chiêu cuối cùng trước khi thu thập đức gọi là Hội Cổ Sơn Môn. “Hội” là quay trở lại, là trở về nơi chốn cũ. Hội Cổ Sơn Môn đức đưa vào sau cùng như một sự nhắc nhở luôn luôn phải nghĩ tới đức của ông, đức tông phái, đức cái nôi mình đã từng bao năm thấm nhuần với sự phụng dưỡng, đức rọi mai đây dù chân trời, góc bể nào đi nữa hãy nhớ mang cái sự đức của mình ra giúp đời, giúp người, làm rạng rỡ tông phái của mình.

Kính thưa quý vị,

Tổ chức Niệm theo tôi cũng là một hình thức “Hội Cổ Sơn Môn.”

Xin trân trọng giới thiệu và cảm ơn quý vị đã chú ý lắng nghe.

Nguyễn Văn Sĩ

Linh Mục Nguyễn Văn Lấp:

Một Vị Lãnh Đạo Tinh Thần Cao Cả

Lúc còn sinh thời, Linh Mục Nguyễn Văn Lấp tính tình hào hiệp, đức độ cao cả, với một trí óc sắc sảo thông minh. Trong mấy chục năm liệm, tôi hẳn hẳn nhớ đức hợp tác với Viện Đệ Hi Lạp Dalat, mà Linh Mục Nguyễn Văn Lấp là Viện Trưởng. Nhớ ngẫm nghĩ nào đã giúp đỡ tôi Viện Trưởng không thể quên đức hình ảnh của một vị Viện Trưởng, tuy tuổi cao, đức u bạc, nhưng sắc sảo như nhũn nhũn và khéo léo. Chứa đựng một lòng ai.

Nhi m v Vi n Tr ng t t nhiên là ki m soát công vi c c a các c ng tác viên, đ toàn th Ban Gi ng Hu n đ u theo m t chi u h ng và đ t t i m c tiêu là nâng cao trí tu và tâm tr ng các h c viên. V y mà ch a t ng có ai phàn nàn là Vi n Tr ng dò xét và ki m soát công vi c c a mình. Sau nh ng cu c đàm tho i vui v , các c ng s viên nh n rõ con đ ng mình ph i đi, qua nh ng nh n xét c a Linh M c Vi n Tr ng. Nh ng đó là nh ng nh n xét có tính cách g i ý và đ ng . Vì Vi n Tr ng h t s c tránh không bao gi tr c ti p ra l nh ki m soát b t k ai. Đó là đ i m chính y u trong gi i Đ i H c.

Linh M c Nguy n Văn L p còn m t đ c tính th hai. Tuy tôi không bi t rõ ki n văn c a Ngài t i trình đ nào, nh ng trong nhi u cu c đàm tho i thân m t tôi tóm t t các khía c nh đ c bi t c a các môn mà tôi gi ng d y. Tôi trình b y các v n đ Kinh t . Nh ng l c nhiên là v n đ Kinh t liên l c m t thi t v i đ i s ng c a C ng đ ng, v i t t ng và tác phong c a m i ng i, v i các bi n chuy n chính tr qu c n i và c trên tr ng qu c t . B t k đ tài nào tôi đ a ra trong các cu c m n đàm th ng xuyên, Linh M c Nguy n Văn L p đ u đ i đ p r t sáng su t và vui v , và không bao gi t ý ki m soát, cũng nh không có m t câu h i nào tôi nêu ra mà ngài l i quá s c hi u bi t c a Ngài.

Tôi r t c m đ ng khi Linh M c Vi n Tr ng t ý tin c y n i tôi, yêu c u tôi m l p Cao H c Chính Tr Kinh Doanh c a Vi n Đ i H c Dalat, nh ng đ t t i Saigon. Tôi r t ti c là các bi n chuy n năm 1975 đã không cho phép tôi ti p t c s m ng tr ng đ i mà Linh M c đã tin c y và giao cho tôi.

Đ c tin v Linh M c đáng kính đã t giã cõi đ i đ v Đ t Chúa, tôi gi t mình b i h i c m đ ng.

Gs Nguy n Cao Hách

(Ngu n: Đ c San T ng Ni m Đ c Ông NGUY N VĂN L P)